

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta, pe de două ori a săptămânii: Miercuri și Sâmbătă. Fiecare dată pe săptămână, adică Sâmbătă. Prețul lor este pe un an 10 f. m. c., pe jumătate an 5 f.; iar pentru țări străine 7 f. pe un an, și pe un an întreg 14 f. m. c. Se prenumera la toate poștele imperiale, cum și la toți cunoscuții noștri DD. corespondenți. Pentru serie „petit” se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Officiose.

Nr. 7210/M. C. S. 1852.

Maiestatea Sa c. r. apostolica cu rezoluție prenalta din 13. ale Sa îndurată a primi cu prenalta placere în a Sa cunoștință între-prinderea adusa la prenalta știință, despre ridicarea unui monumentu pe crîmnea muntelui Gaiua, spre aducerea a minți de fericitoria prezență a Maiestatei Sale c. r. apostolice în locul acelu, supt timpul prenaltei calătorii în Ardeal, și aceasta a o primi ca unu nou documentu de credincioasă allipire a întreprinsătorilor.

Aceasta, în urma emisului naltului c. r. ministeriu de interioare din 22. ale curg., Nr. 6005/M. I., se aduce prin aceste la imbucura-toria cunoștința publică.

Sibiū, 29. Octobre 1852.

Bordolo L. M. C.

Nr. 3627. 1852.

Publicare.

Dupa decursulu lunei Octobre 1852 protocoalele de conturi și consemnatiunile comunitatilor arata urmatoriulu rezultatu despre anticipatiunile urbariali, ce se licuidara proprietarilor de pamentu din Ardealu și auume:

in rata I. se platira pe la respectivele case c. r. de contributiune la 12,022 îndreptatiti în 2,078 comunitati 886,782 f. 6⁶/₃₀ cr.

in rata II. la 11,038 îndreptatiti în 2,078 comunitati 887,431 f. 27 cr.

la olalta 1,774,213 f. 33⁶/₃₀ cr.

adeca unu milionu septe sute septe deci și patru de mii, doue sute trei spre dece floreni 33⁶/₃₀ cruceri în moneta conventională.

Asemnarea anticipatiunii a treia, ce sa aprobatu prealatosu de sãtra Maiestatea sa c. r. apostolica cu prea nalta decisiune din 3. Septembrie a. c. în suma de doi și jumetate din contributiunea teratica a anului 1846/7 dupa respectivele pamenturi de aratu și de fenn, ce au fostu urbariali, și în suma simplului quotu de unu anu a asia numitoru tacsalisti, din cari inse nu se voru impartasi cei ce fusera eschisi dela anticipatiunile de mai nainte, se va incepe în celu mai d'aprove anu administratiunale 1853 și se va executa cu inteala.

Dela c. r. comisiune urbariale de teara.

Sibiū, 31. Octobre 1852.

Pentru Inaltia Sa Domnul guvernãtore civile și militare

Bordolo L. M. C.

Prin aceasta se aduce aminte, cumca termiunulu pentru primirea bancnotelor de 5, 10, 100 și 1000 florini de forma a IV. atatu în platire cãtu și în preschimbare la tôte cassele banculu nationalu austriacu se va inchide la 31. Decembre 1852, și cã prin urmare proprietarii unor asemenea bancnote pentru preschimbarea acelor cu bancnote de forma a V. au sa se îndrepte nemediatu la directiunea banculu.

Viena, în 19. Septembrie 1852.

Dela directiunea pr. bancu nationale austriacu.

Renfruntatiune. În Nr. 78 alu Gazetei corespondintele din Blasiu vorbindu despre proiectulu comisiunii regulãtore de veniturile mosiei scolastice (sãu calugãresci) avũ orba nesocotintã de a publica tocma essintia lucrulu cu totulu deformata, apoi pe acelu venit de nisipũ aruncã cea mai urita calumnia asupra episcopulu Alessandru St. Sultiu. — Corespondintele adica dice, cumca Comisiunea aãã si õresi cumu desipse venitululu anualu alu mosiei monastiresci intru o suma de 2496 f. m. c., iar apoi adãoge, cumca episcopulu ca arendatoru alu acelei mosii n'ar voi a numera pe sama scõlelor arenda anuale mai mare de cãtu numai ca la 1900 f. m. c., de unde ar urma pagubirea scõlelor. Dar õre pentru ce corespondintele retacũ acelu adevèru cunoscutu pana si scolarilor din Blasiu, cumca Comisiunea în operatulu seu desipse cu suma de 2496 f. m. c. venitululu brutto al mosiei, din care totu dinsa subtrase: a) 30% pentru reparature care facu 348 f. m. c.; b) 10% în spesele administratiunii, care facu 249 f. m. c. Subtrage aceste dõce sume din venitululu brutto si remane venitululu netto 1899 f. m. c.; cãtiva cruceri însusu ori în josu, destulu cã dupa calcululu comisiunii pentru episcopulu nu ese castigu nici unu cruceriu, atata arenda s'ar cãveni se numere episcopulu Sultiu, afara numai daca cineva aru fi atatu de nedreptu ca se pretinda ca episcopulu se administre acea mosia si se faca tãta reparaturele din chiaru cutia sa. — Si acuma se scõla totusi, unu sfatosu si vrea sãlu innegrãca cu egoismulu si lacomia, scaderi de care acelu episcopu dupa chiaru marturisirea contrariloru sei este cu totulu curatu si scutitu. Tãta patria si natiunea cunõsce caracterulu acestui arhipastoriu, pentru ca dinsa nu este vreunu veneticu, ci ẽ neamu de neamulu seu pamentenu ardeleanu, care au traitu totudeauna cu noi, prin numare este de prisosu a si mai face vreo apologie în punctulu acesta; de aceea retacemu si acea impregiurãre, ca dinsa din ceã 10,000 f. m. c., care i sau fostu datu ad personam, dedicã 7000 f. m. c. pe sama profesoriloru si a scõleloru, pastrandu pentru sine numai 3000 f. m. c.

Sãu corespondintele isi cullese datele sale numerice de pe ulitiile Blasifulu, sãu le scõse din vreunu isvoru oficialu: în casulu anteiu elu este unu omu superficialu, care lucrurile cele mai seriõse le trata copilãrescu; iar în casulu din urma elu facie o reservatiune mentale ce trage asuprasi urgia si despretiulu publicu si desonãra pe unu blasianu, cãndu pana acuma era cunoscutu cã romanii intelligenti din Blasiu ceteris paribus se renumerã între cei mai sinceri din toti, carii nu indrasnia a esi în publicu cu reservatiuni, cu minciuna si perfidia spurcata; ci carii tocma din contra pentru prea multa lor sinceritate si onestate au sufferitu adescori greu, pentrucã alti abusasera fõrte uritu de acele calitati a le lor. Noi nu avemu nimicu cu episcopulu Sultiu, nici de bine nici de reu, dar adevèrulu se remana adevèru, si tipariulu se repare totu elu plaga ce a iufpt o. —

Unu amicu alu adevèrulu.

Deschiderea c. regiiloru judecie.

Nemica nu dorea mai cu sete romanul si cu dinsul ori care altu patriotu nedreptatitu, decatu definitiva organizatiune si intrarea în activitate a diregatoriiloru de dreptate c. r.; cãci dela restatorirea pãci, pene în 1. Noembre, ziua activarii judeciiloru, unu numeru mare de asupriti si incurcati în procese, din lipsa diregatoriiloru de dreptate, fura siliti cu dauna necalculabileã astepta aceasta multu dorita epocha,

FOULETONUL.

Caracteriulu.

Prin caracteriu intellegemu o dispositione particularã si constantã a sufletulu, care determina invetiurile morali. Acãsta predispositione, innascuta precumu se pare, tirasce într'unu modu invincibile cãtra o serie de affectioni, de idei, de determinationi si de acte. Caracteriele individuali sunt mai asiã de variate ca si fisionomiile; alte ori se compunu de elemente asiã de eterogenee, încãtu ẽ dificile a discerne si a recunõsce pre cellu ce predomina. În casulu acest'ã se zice de unu omu cã n'are caracteriu.

Tipulu caracteriulu, une-ori evidentu transmissu prin ereditate, lasa în spiritulu si în anima întipãrii profunde, nesterse si chiaru asiã de inaccessibile de ori-ce modu de modificatiune ca si organizatiunea fisica, cu care are cele mai intime reporturi caracteriulu. Cu tãte acẽste-ã educatiunea nu ẽ fara influentia în respectulu acest'ã: ea pãte consolida dispositionile viciõse sau a le modificã

dupa cumu este directiunea sa; dara este fõrte adevèratu a zice cã, decã morii se purifica, decã spiritulu se desvõlta si se fortifica, caracteriulu remane inalterabile.

Etatea, morbiu si alti agenti fisici cari essercita o actione asiã de insemnata asupra omulu morale, în genere, potu sa opprãca effectele caracteriulu, sa lu immõia, sa lu si distruãca, dara nici de cumu sa lu desnatuizeze.

Cu tãte cã caracteriulu si spiritulu sunt în o dependentia reciproca, trebue a le distinge bine între sene în sensulu acest'ã, cã nu pãte cine-va sa aiba totu deã una caracteriulu spiritulu sau spiritulu caracteriulu seu; se pãte încã, ca sa n'ãiba cine-va destullu spiritulu pentru caracteriulu seu, sau destullu caracteru pentru spiritulu seu. Se pote, p. e. ca sa fia cine-va capabile de conceptioni intinse, de coordinarea unui mare planu; dara cãndu va fi vorba de a lu esscutã, sa se desanimeze de pedici, sa caza. Usurintia caracteriulu opprãce de a se putã da o urmare la ce va fi conceputu spiritulu: atunci se zice cã n'are cineva caracteriulu

spiritulu seu. Dara cãndu cine-va ca totu caracteriulu seu cellu propriu pentru întreprinse mari, cu tãta ãnima si energia sa, nu pãte avã mezii de successu, atunci se zice cã n'are spiritulu caracteriulu seu.

Decã se considera usantiele morali într'unu popuru întregu, se pãte recunõsce cea-ã ce se numesce caracteriu nationale. Trassurile fundamentali alle acestui caracteriu nu s'au scãmbatu nici o data la nationale care viãza cãte mai multi secli, de si se pãte nuantia în ammenunte. Anima, morii, geiulu si productionile unei natiuni au notele lor distinctive de a tutoru celloru alte natiuni. Aici influentia climi essercitãza o putere de actione fõrte insemnata. Cu tãte acẽste-ã, morii sunt si ei ca si individuale: decã nu ẽ cu putentia a scambã absolutu natura caracteriulu unei natiuni, se pãte prin întinderea sau restringerea progresselorã civilizatiunii a lu supune la modificatiuni notabile.

Caracteriulu individuale este omulu, cãci prin caracteriu estẽ cine-va individuu, si se pãte separã de massa; din caracteriu provine vointia sa ce-ĩ este propria. Fara caracteriu

la care mi s'ar' avisați totu' litigații ale v'roro прочесе
така да сфера директориелор де дрептате.

Младшият Май. Сале ч. р. апостоличе, къ астызи ве-
dem сперацелел тв'рор имплинто, де аши п'тэ ст'орче
дрепт'а не калеа злеи леци д'наптеа к'рел ав'т'а ш'и с'в-
ракт'а, пов'л'а ш'и непов'л'а, асв'р'итор'и'а ш'и асв'р'ит'а
де о потр'ивъ вор ф'и прив'иди ш'и д'нтр'о егале т'вс'р'е тра-
ктади. Ачеаста епох'а т'в'т'в'ит'ор'е, к'аре ш'и а л'ват д'нчен-
т'а с'в'ъ къ 1-а Ноемв'ри д'н тот к'в'р'инс'а Ардеал'в'а, о
ч'итим епкоп'с'ат'а приу рост'а т'в'рор пресед'инг'илор дела
челе 11 ч. р. прет'в'ре провинциале але Ардеал'в'а къ ока-
с'ивеа инаг'ур'ии лор; пої д'нсе не т'в'л'д'им а д'нш'р'т'ш'и
соленит'атеа инаг'ур'ал' д'нш'т'а д'н Сив'и'а, д'нш'т'а к'в'м не д'н-
п'р'т'ш'ес'е ж'рнал'а оф'ици'а „С. В.“, д'н к'аре п'зтем вед'е
ш'и д'нсемп'т'атеа д'нтр'од'селор ж'вдект'ор'ии. Ачеа се д'нш'т'
д'н т'ип'а зр'ш'т'ор'и'а:

„Дн 1. Ноемв. ла 9 оре де д'имеац'а мерс' Ес. Са
Домн'а ад латс Сепен'т'ид'и Сале Принцип'ал'и Гв'ерн'т'ор'и'
Л. М. К. де Бордоло ш'и мем'р'ии комиси'онеи с'в'ре-
меї Прет'в'ре къ Домн'а генерал-прок'в'ратор Ф'игер де
Рехторн д'н ф'р'в'те д'н сала с'ф'ат'л'и ч. р. ж'вдег'ис пров.
к'аре ера декорат'а къ портрет'а Май. Сале ч. р. апосто-
личе, ш'и знде ера ад'в'аг'и D. пресед'ите ал ж'вдег'ал'и про-
винци'ал Барон де Бр'вкентал ш'и ч. р. оф'ици'ал'и аї Прет'в'реї
провинци'але Сив'и'ане ш'и аї ж'вдег'ал'и черквал.

Домн'а генерал-прок'в'ратор д'нш'т'а о к'в'л'т'аре, потр'и-
в'ит' къ демп'ит'атеа момент'ал'и ачест д'нсемп'т'ор'и'а, д'н
к'аре детал'а д'налта д'нсемп'т'атеа а оф'ици'ал'и де ж'вдект'
тор'и'а, ов'л'г'ид'ив'иле м'ис'ив'еи ж'вдект'ор'и'ал'и, аш'т' д'н про-
чед'ра ч'ив'иле к'в'т' ш'и д'н ч'еа кр'иминал'а, д'н к'аре вон д'н-
п'р'т'ш'и ш'и пої зпеле п'асаде т'в'ат д'нсемп'т'ор'и'е ш'и л'в-
м'ин'т'ор'е. —

Брашов. 7. Ноемв. Еп'и не ла амеаз'зи сос'и аич'и
Пресв'ид'иа Са, Еп'ископ'а романо католик д'н Трансильван'иа
Домн'а Л'вдовик де Хаиналд д'нтр'е с'в'ет'а клопотелор
ш'и о с'в'ит' ф'р'в'т'осъ че і еш'и с'в'ре д'нш'т'ин'аре ла Ор'
ш'л'а в'еч'и Кодлов. Преод'имеа католикъ п'т'ер'осъ, д'н
зр'в'кат'а д'н орнат в'есер'ич'ес'т' къ Нестор'в'а еї Антон'ис Ко-
вач де Фелфал' д'н ф'р'в'те, прим'и не Арх'ип'стор'и'а с'в'ъ
къ ч'еа маї евл'ав'иосъ соленит'ате пречед'ид'и п'в'ъ п'ап'теа
алтар'и'ал'и, де знде, д'нш'т'а с'в'д'р'ш'иреа д'нш'т'ив'иле Арх'и-
реїш'т'и, ф'ъ конд'в'е де т'ипер'имеа сколастикъ д'нш'т'ив'иле ш'и
портал'а д'н парох'и'а, знде л'аш'т'ента репрезентанд'ии па-
рох'и'ал'и къ алци демп'итар'и д'н прев'ъ, ш'и се п'гр'ечеа къ
сал'т'ар'иле де в'зпавен'ире, к'аре і се ф'в'к'ре маї д'нш'т'ив'иле
к'в'т'р'е в'раш'еле ч. р. оф'ици'е, стат'а м'итар'и'а, преод'ес'е
ш'и персонал'а сколастикъ, к'аре д'н семо де омац'и'а д'н маї
пресент'а ш'и о Од'ъ елеган'т' аж'в'стат'а. — Цела 3 оре
с'в'д'р'ш'и Пресв'ид'иа Са с'в'д'иреа клопотелор, д'нш'т'а че Пре-
демн'а Авате Антон'ис де Ковач прен'в'ид'и'а д'нтр'о пре-
д'ик'ъ межд'осъ ш'и п'л'ив' де зела п'стореск'а в'ас'а вен'иреї Ар-
х'ип'стор'и'ал'и с'в'ъ ш'и д'нсемп'т'атеа соленит'ид'ии, т'в'л'д'им'ид'
Арх'ип'стор'и'ал'и пентр'е ізв'иреа ар'ятат'а къ ачеаст'а.

Брашов. Д'нтр'е ш'т'ир'иле де Виена ч'итим: к'в'мкъ Май.
Са д'нперат'а къ ресолуц'ив'е д'н 26. але л. тр. а ordinat,
ка, п'л'ив' се ва ем'ите лецеа организ'тор'и'а де ком'пне, де-
терм'ин'ид'ив'еа с'в'д'ир'и'а: к'в'мкъ, оп'и че в'идере с'а'ш' in
с'т'р'ипаре д'н авер'иле ком'пнеї ш'и в'в'зр'иле ком'пнал'и прек'в'м

ш'т'ор'и'а че д'нш'т'ир'иле а ачелораш' къ есчеп'ид'ив'е п'т'аї д'н
т'емеїр'и тар'и ш'и къ аповареа д'нтелор с'в' се по'т'ъ ф'аче,
с'в' се с'т'р'ип'ете аша: к'в'мкъ ачеаст'а аповаре се д'еп'ид'е
дела локотен'ид'е ш'и д'нш'т'ив'иле с'в'д'р'ш'иреа организ'ив'илеї д'нш'т'
дела локотен'ид'е ш'и г'в'ер'неле д'нр'ане; дак'ъ ком'пнеле се
п'т'ер'е д'нтр'е челе че п'а'ш' стат'ат' ком'пнал'а деосеви. —

— Брашов. Д'нш'т'а нова нормат'ив ал ж'вдект'ор'и'еї
арестанд'ии (ров'ии) в'в маї пот' ф'и с'ил'ид'и а к'в'р'ид'и в'л'д'еле;
ш'и ком'пна се аш'л' с'ил'ит'а а да д'н аренд'а к'в'р'ид'иреа в'л'и-
делор. Ачеаста се ва тракта д'н в'инереа в'ит'ор'и'а ш'и се ва
конкр'ед'е к'в'р'ид'иреа страделор ч'елви че ва ч'ере маї п'в'д'ин.

Приу ачеаста т'вс'р'е, се ва м'икш'ора пегр'еш'ит' ш'и п'т'
мер'а арестанд'илор. —

Дн 15/11 се ва инаренд'а ш'и с'в'д'иреа арестанд'илор
д'аїч'и къ челе т'р'ев'ин'ид'осе. —

Авр'ид'е. Д'н ш'т'ир'иле че ле прим'ир'ам, к'в'мкъ ла Кар-
ловид'ис се ва д'инеа зп с'инод'а еп'ископеск'а пентр'е аленереа
еп'ископ'илор ваканд'и: ал Тем'ш'ор'ии, Арад'л'ви ш'и Верше-
д'л'ви, лесне не в'ине а к'реде, к'в'мкъ еп'ископ'ал'а постр'е д'нш'
д'л'ви, маї к'в'л'т'ор'и'а ш'и по'те с'ар'ш'и къ секретар'и'а с'в'ъ, к'аре е
ва к'в'л'т'ор'и'а ш'и професор ла препаранд'ии пентр'е стат'а прео.
тот одат' ш'и професор ла препаранд'ии пентр'е стат'а прео.
д'имеї. Ачеаст'а д'нш'т'ив'иреа, п'т'р'ит'а де т'в'л'те алте ш'т'ир'и
д'н аш'л' ачест'а, ш'и д'н ч'ел т'р'ек'в'т': к'в'мкъ протоци'он'ал'а
к'в'л'т'ор'еш'те педесп'р'ид'ит' къ D. Еп'ископ, д'еде п'в'л'к'ал'и
окаси'оне д'а ф'аче зпеле рефлекс'ив'иї д'ачест'е асв'ира пре-
паранд'иї дела Сив'и'а:

Деак'ъ D. Пангази есте професор де теолог'и'а ла и-
с'т'ит'ут'а клерикал'а д'н Сив'и'а, оре по'т'есе ел дела стад'ив'еа са
д'нш'т'ир'та, ш'и есте къ к'в'л'ид'е а се д'нш'т'ир'та дела д'нш'а
к'в'л'ар ш'и д'н кас де л'пс'ъ ф'р'ъ с'к'в'дереа д'ов'д'ьт'р'еї клер-
икал'и? Прек'в'т' ш'т'им тот ачест' професор ф'ъ д'н аш'л' т'р'е-
к'в'т' маї тот аш'л' абсенте, д'нш'т' лек'д'ив'иле кандид'илор
де преод'и т'р'ев'ир'е а д'евен'и ф'орт'е рар'и, ш'и л'аминареа пре-
паранд'илор зп л'к'р'ъ кам инс'ф'л'т'ор'и'а де ип'гр'иж'ире, къ то'те
къ д'н л'пс'а л'ви рет'не алт'а ка с'в'л'п'ите. — Ж'вдект'анд' че
инф'л'в'ид'е а'ш' преод'ии постр'ии ла попор ш'и к'в'оск'анд' къ
дела ачеаста инф'л'в'ид'е зпоз' с'е'а реа ат'р'п' т'в'ат десвол-
тареа попор'ал'и маї в'арт'ос аш'т'ам, к'в'нд' преод'ии а'ш' с'в'е
тот одат' ш'и директор'и'а локал'и аї с'колелор пош'лар'и, п'т'
не п'зтем конте'ни а п'т' маї к'в'ц'ета маї де парте ла зпеле
ка ачест'е:

Оаре аша п'ш'ит'ал'а инс'т'ит'ут' теолог'ико-пед'агог'ик' д'н
Сив'и'а коресп'онд'е п'т'ел'ви с'е' ч'ел по'рт'ъ ш'и д'ест'ин'ид'ив'еї
сале, с'а'ш' есте ел п'т'аї о с'кол'ъ ка ачеле, знде д'нтр' ш'и
с'е'ш' д'н в'р'о к'в'тева л'ви ач'еїа кар'ии в'р'е'ш' с'в'е преод'и ф'р'ъ
а ф'и ад'в'аг'и, д'н л'пс'а т'ип'вал'и, къ ш'т'инде ч'ел п'в'д'ин де
ш'ижлок к'в'те ф'ак' де л'пс'ъ пентр'е зп п'стор'и'а, зп л'м'ин'т'
тор'и'а ал т'р'м'ии?

Че фолос аш'л' клер'ич'иї д'н ачест' инс'т'ит'ут' де к'в'нд' есте
р'ид'ик'ат' к'арс'а ла зп аш'?

Че ш'т'инде се проп'в'н ач'и, ш'и оре ж'вст'иф'ик'т' еле п'т'
меле ч'ел ф'р'в'т'ос че д'н по'рт'ъ, с'а'ш' маї ком'пн а вор'в'и,
пр'ичеп ч'еї че л'овац' д'н ачест' инс'т'ит'ут' ат'в'та д'н ш'т'ин-
деле теолог'ич'е м'и пед'агог'ич'е, к'в'т' еш'инд' д'н ел с'в' ф'и'е де-
стоїн'ич'и а ф'и ап'лек'анд'и къ с'в'к'ч'ес' в'вн ка д'ов'д'ьт'ор'и'а ш'и
ка преод'и?

Че инф'л'в'ид'е аре Конс'истор'и'а д'н ачест' инс'т'ит'ут' ш'и

n'ar si possibile nici o distincione morala intre
omeni, intocmai precum s'aru puté ei anme-
stecá fizice, fara fisionomia. Cu tóte acestea,
in tese generale, nu admittemu cá caracte-
riulu este inascutu: este, deca vremu sa zi-
emem in sensulu acest'á, cá omulu nasce cu
certe dispositioni alle cárnii, cu partea cea
fizica data asiá, unde domina cutare elementu
mai multu de cátu unu altulu. Dara aceste
dispositioni inca nu facu caracterulu, ci edu-
cacionea se cuvine a le correce, a imnoia
unele influentie alle sángelui, alle cárnii, alle
ferii etc., a fortifica altele, a le cumpeni unele
cu altele. Dara si mai tarziu é detoriu omulu
(si o atare detoria a sciutu de multe ori sá
o implinésca) a se luptá in contra caracteriulu
seu, cándu vede cá lu tirasce spre reu. In
scurtu, noi credemu cá omulu adduce cu sene
nascánda unele dispositioni, care fórma si
voru formá póte totu de-una fundamentulu
caracteriulu seu, dara cá atari dispositioni
sunt mai pre urma intarite prin usantia de a
cede loru, si cá printr'o usantia contraria se
potu fara indointia a se modificá.

Nescientia.
Nescientia este de dúne specie: una, na-
turala omului, este aceea în care nascemu si
care póte si respita prin invetiatura ce i se
da; cealalta, a spiriteloru celloru mari, a
Socratiloru, Pascaliloru etc., carii chiaru prin
invetiatura au alatu a respectá marginile puse
conoscintieloru omenesci, si cari, cu o vorba
sciu a nu sci.
Prima specia de nescientia sau de igno-
rantia e rusinósa pentru ver-cine va si avutu
meze a scapá de ea, caci pre cei ce voru si
fostu lipsiti de atari meze nu putem a face altui
plagemu, si nici nu ni se cuvine a face altui
ceva. Tóte nationile au avutu secelele loru de
ignorantia, care contribuira la prelungirea
ambitionii si politiceї potestatiloru, la cresce-
rea egoismulu clericiloru, adeca allu ómeni-
loru mai multu sau mai putinu instruiti ai
acelloru epace. In sine era o tare bariera
intre intunericu si lumina, raritatea si cari-
tatea manuscriteloru inainte de descoperirea
prelulu sau tipariulu. Dar' si astazi, cu tóta
diffusionea sau imprastiarea cartiloru si a lu-

miniloru, ignorantia totu gubernu o poplacione
fórté numerosa si are destui apologisti.
In tóte zilele vedemu cumu se impuci-
néza acesti predicatori ai ignorantieї, caci
cadu recusati de esemple triste de nefericiri
si crimini provenitorie din nescientia. Cer-
cetéza fontana calamitatiloru publice si pri-
vate, si o vei aflá fórté desu numai in nesci-
entia, Observéza criminile ce se facu in state,
si vei vedé cá cellu mai mare numeru allu
condemnatiloru a fostu totu de una compusu
din ómenii ce nu sciea nici citi nici scrie.
Fste insa o specia de ignorantia pre care
trebuim a o respecta si a nu voi s'o di-
struim: ignorantia vitieloru si a passioniloru.
Dar' in societatile celle civilizate, de care noi
suntemu inca prédepartati, precumu si in celle
corrupte, care se nevoiescu a adoptá numai
partea cea rea a civilizatiunii, acésta nescien-
tia fuge de sene cu copillaria, si subiectulu
posedatu mai inainte de dinsa, devine o stir-
pitura monstrósa a unei civilizatiunii clocite.
Incátu pentru ignorantia care resulta din de-
lectulu de instructiune sau de studiu, singurulu
mezu de a meritá indulgentia, este sa fia

аша не ворве нічі кіар оїторълвї Наполеон ал Пъчеї. Свѣт алте де оѣкт къ каре моншениторълвї кѣчериторълвї шї ал тѣрѣкторълвї Европѣї пѣте съ дѣкрѣдѣнѣзе пѣ оменї, кѣмъ дѣсѣл дѣпъ че се ва свї пе тронъ Францеї пѣ ва гъндї ла ресвоїс шї ла дѣтѣндѣра огарълор дѣперъдїеї. Дѣкрѣдѣнѣзе пѣнтрѣ сѣм. арматѣ шї ачѣста ва дѣкрѣдѣнѣзе пе Европа десѣре їзѣвїреѣ лѣї де пѣче де мїї де орї маї кѣрѣнд декът тѣте кѣвѣнтърїле де пе ла месе шї декът тѣте деклѣмъдїзїлѣ де прїн театре. Пѣлѣ арматѣ Францеї пѣ се ва редѣче, лѣмѣа фѣче вїне къ се пѣзеште.

Дѣ черкѣрїле роїалїстїче се ворвеште еаръшї де тѣрѣдїзїї дѣнтре Орлеанїстї шї дѣнтре Лѣрїтїмїстї; чѣл пѣ дїн аша се еспїкѣ кѣлѣторїа ла Фрохсдорѣ а маї тѣлтор лѣдїтїмїстї. Дѣнтре алдїї мерсе аколо шї дїректорълвї жѣрналѣлвї „Асамблѣ націонал“ ал органѣлвї оѣсїонїстїлор. Се дѣ къ сокотѣла къ тѣтѣлор лѣдїтїмїстїлор, карї фѣртемѣжѣ кѣртеѣ контелѣї де Шамѣор, пе оїтор се ва опрї шедѣреѣ дѣ Франца, шї се зїче къ сѣ шї пѣс дѣ лѣкрѣре ва нїменї дїн чѣї че мерг спре дѣкїлѣдїзїне ла Фрохсдорѣ съ пѣ се маї пѣтѣ дѣторѣче ла Франца. Ачѣста есте о консекѣнѣдѣ лѣдїкѣ а прїнчїпѣлвї де лѣдїтїмїстѣ че Л. Наполеон шїї рѣвїндѣкъ пе сѣмѣї.

Тѣрчїа. Де кѣтѣва време окїї Европѣї свѣт еаръшї пїронїдї асѣпра Орїентѣлвї шї къ десѣвїре асѣпра евѣнѣмїтелор дїн Тѣрчїа. Лѣмѣа чѣа дѣкордатъ маї тѣлѣт дѣтрѣаскѣне декът ла ведѣре, че дѣрѣзѣ дѣнтре тѣрчїстѣлвї консерватївѣ, карї тѣлѣтѣвѣра дѣмперїлвї лор о вѣдѣ пѣмаї дѣ дїперѣа шї пѣстрѣреѣ сїстѣмѣї чѣлеї веки де а апѣса пе лѣкѣиторїї крѣштїнїї, шї дѣнтре тѣрчїстѣлвї реформѣторїс, карї крѣдѣ къ Тѣрчїа се ва консолїда пѣмаї дѣкъ се пор еманчїпа крѣштїнїї, дѣкѣндѣлїсе дрѣнтѣрї егалї къ а ле тѣрчїлор, чѣа че се фѣкѣ прїн Тѣнсїмѣт; фѣрѣмѣлѣтѣрїле тѣрѣвѣрѣтѣре, де каре се пѣсѣре дѣ мїшкарѣ маї де кѣрѣнд крѣштїнїї дѣ чѣле маї тѣлѣте пѣрдї алѣ Тѣрчїеї лѣкѣїте де крѣштїнїї; десѣле шї кѣрѣнд ѣна дѣпъ алѣа дѣлѣтѣмѣлатѣле скїмѣвѣрї де мїнїстрїї дѣ Константїнополѣ, шї дѣ оїне лѣвса дѣмпрѣмѣтѣлвї де дѣвѣзїї, конѣрас прїн пїадеѣле чѣле маї алѣ Европѣї, шї ве дѣкѣвїнѣдат, кѣм се свѣне дїн парѣа Сѣлѣанѣлвї — тѣте ачѣсте свѣт атѣтѣа сѣмне че доведѣск къ гѣверѣлвї тѣрчѣск сѣфѣл дѣнтрѣ амеѣѣлѣ шѣвѣїтѣре дѣ каре пѣ пѣте пѣтрѣче тѣлѣт фѣрѣ маѣре пѣрїкѣл пѣнтрѣ есїстїнѣа кіар а са. Гѣверѣлвї тѣрчѣск дѣкѣ пѣ штїѣ пѣнтрѣ каре сїстѣмѣ съ се хотѣреѣскѣ; ел пѣ е конвїнс дѣкѣ, къ каре дїн ачѣсте сїстѣме есте маї прїнчѣсѣ есїстїнѣеї сѣле: сїстѣма де апѣсарѣ а елементѣлвї крѣштїнїї, каре а дїнѣтѣ пѣлѣ акѣм, сѣл сїстѣма реформѣтѣре? Десѣфѣчѣреѣ тотѣлѣ а Грѣчїеї шї Ерѣгѣовїнеї, десѣфѣчѣреѣ пе жѣмѣтѣте а Прїнцїпатѣлор шї а Ерїнегѣлвї доведїрѣ, къ пѣсте тѣтѣ дѣмперѣдїа тѣрчѣскѣ есте дѣтїнсѣ о пѣзїнѣдѣ пѣтїнѣте де а се дѣпѣртѣа де чѣнтрѣ. Скопѣл Тѣнсїмѣтѣлвї, прїн каре се прѣмїг крѣштїнїїлор егалї дрѣнтѣрї, а фѣст де вѣлѣ сѣмѣ ка съ дѣмѣдѣче ачѣа пѣзїнѣдѣ чѣнтрїфѣлѣ. Рѣсѣлатѣле де пѣлѣ акѣм пѣ рѣспѣнсѣрѣ ашѣнтѣрїеї. Ачѣста дѣсѣ пѣ се пѣте аскрї Тѣнсїмѣтѣлвї, кѣт пѣпѣперѣї лѣї дѣ лѣкрѣре дѣпѣлїѣ. Мѣсѣрїле пе жѣмѣтѣте пїчі одѣтѣ пѣ сѣлѣ вѣкѣрат де рѣсѣлат фѣрїчїт. Аша се дѣлѣтѣмѣлѣ къ Тѣнсїмѣтѣлвї, дѣ каре, че е дрѣнт, свѣт сврїсе пе хѣртїѣ фѣрѣнѣсе дрѣнтѣрї шї пѣнтрѣ гїазрї; дѣр кѣнд кѣвдї дѣ фѣнтѣ, сѣртѣа гїазрїлор шї асѣзїї, къ тѣтѣ фѣлѣ дѣїоѣа де егалї дѣдрѣнтѣдїре, пѣ е маї де пїсѣмїт прѣкѣм ера ѣв маї де тѣлѣт. Пе тѣркѣ пѣл пѣдїї капачїта къ шї крѣштїнїїлѣ ош; елѣ дѣлѣвѣдат одѣтѣ а прївї дѣ крѣштїнїї пе склѣвѣл сѣл, шї дѣачѣста пѣмаї мѣртѣа дѣ ва десѣвѣра. Дѣачѣа дрѣгѣторїї тѣрчїї, дѣсѣрчїнѣдїї а пѣне дѣ лѣкрѣре пѣнтрѣ крѣштїнїї егалї дѣдрѣнтѣдїре, рѣр авѣрѣ кѣрацїїл сѣлѣ воїнѣа а пѣне дѣ прѣкѣсѣ кѣпрїнсѣл лѣѣеї. Пѣте сервї ла ачѣста де есѣмплѣ Боснїа. — Са маї дѣлѣтѣмѣлат къ о їнстїтѣдїзїне, доведїтѣ прїн еспѣрїїнѣа вѣкѣрїлор де вѣлѣ, стрѣлѣлѣтѣтѣ дѣ алт лѣк, дѣсѣ дїа їнѣрѣсе партїкѣларѣ пѣесекѣтѣтѣ дѣлѣ кѣвїнѣдѣ, съ се лѣпѣде де рѣа. Мїнїстрїїлѣ пѣртїнїїторїс Тѣнсїмѣтѣлвї кѣзѣ дѣ Константїнополѣ; дѣ лѣкѣї венї ла кѣртѣ зѣ мїнїстерїс ал сїстѣмѣї чѣлеї веки, ал кѣрѣвї карѣктер прїнчїпѣлѣ е апѣсарѣа елементѣлвї крѣштїнїї шї дѣлѣдѣреѣа чѣлѣї тѣрчѣск. Дѣкѣ дѣ зїоѣа де асѣзїї ва маї пѣтѣа дѣче ла дїнѣтѣ асѣмѣнеѣ мїжлѣк ѣ о дѣнтреѣвѣре, ла каре оїторѣлвї прѣссїм ва да рѣспѣнсѣ.

Амерїка. Ноѣ-Йорѣ, 9. Окт. Шгїрїле венїте

дѣачї вѣстѣск десѣре о пѣвѣ фѣрѣкѣтѣрѣ дїнѣтре стѣтѣрїле свѣтѣ шї дѣнтре гѣверѣлвї Кѣвѣї, чѣа че пѣте съ аївѣ сѣрїѣсе зѣртѣрї. Адекъ: вапорѣа де постѣ „Crescent City“ ал амерїканїлор пѣ фѣ прїїмїт дѣ портѣл Хѣвѣа ал Кѣвѣї дїн парѣа кѣпїтанѣлвї ѣенѣрал, чї фѣ сїлїг а се рѣїнѣторѣче ла Ноѣ-Орлеан де ѣнѣ венїсе къ пасадѣрїї, къ сврїсѣрѣле шї къ тѣтѣ дѣкѣрѣкѣтѣра. Прѣтѣст ла атѣтѣ їнїмїчїдїї сервї кѣпїтанѣлвї ѣенѣрал, дѣмпрѣдївѣрѣеѣ, кѣмъ дѣнтре пасадѣрїї сѣлѣ афѣлат шї маїстерѣа де прѣвїанѣт Смідѣт карѣ прїн коррѣспѣндїнѣ мїнчїнѣсе пѣвѣлѣкѣте прїн жѣрналѣле амерїканѣ ар фї кѣлѣмнїат пе дїрегѣторїї Соанїолї дїн Кѣвѣа, карѣ кѣм се штїѣ стѣ съ сѣчѣнтрѣлвї Спанїеї. Дѣ Ноѣ-Орлеан се дїнѣ дѣдатѣ зѣ Метїог кѣтрѣнїт де 10,000 пѣрсѣне, карї чѣрѣзѣрѣ дѣла гѣверѣлвї стѣтѣрїлор свѣтѣ дїн Вашїнгѣтон, ка дѣдатѣ съ се чѣрѣ дѣла Кѣвѣа сѣтїсѣфѣкѣїне еклѣтанѣтѣ пѣнтрѣ о-кара фѣкѣтѣ фѣланѣрѣї Амерїканѣ. Дѣ зѣрма ачѣстеї ацїтѣдїзїнї се шї трїмїсѣрѣ дѣе корѣвїї Амерїканѣ де рѣсвоїс. Се парѣ къ гѣверѣлвї спанїѣлѣск дѣлїнѣте де а фѣче ачѣст пѣс маї дѣлѣїс сѣлѣ асѣкѣрат де сврїжїнѣлвї Францеї; ачѣста арѣ стѣдїонѣте дѣ портѣл Хѣвѣа маї тѣлѣте корѣвїї де рѣсвоїс. Лѣмѣа е кѣрїѣсѣ съ вѣзѣ кѣм че посїдїїне ва лѣа Англїа дѣ ачѣстѣ дѣкѣрѣкѣтѣрѣ.

НОѢТѢДї ДїВѣРСЕ.

— Де кѣрѣнд рѣпѣсѣтѣлвї епїскоп кѣтолїк Нїколѣѣ де Кѣвач а лѣсѣт о дѣсѣмѣлѣтѣреѣвѣре дѣпѣ сѣле, карѣ, свѣл, къ конѣорт тѣстѣментѣлвї парѣе маѣре се ва дѣнтрѣвїнѣа спре дѣпѣлїна-конѣстрѣїре а тѣрѣлвї вїсѣрїчѣї чѣї маїї кѣтолїчѣ, че сѣфѣл дѣ пїаѣа чѣа маѣре дїн Пѣштѣа. „Газѣта де Лѣїзѣк“ пе дѣкрѣдѣнѣзѣлвї кѣмъ: Д. Пѣрѣс, рѣдѣкторѣлвї дїн ашїї трѣкѣдїї ал жѣрналѣлвї кѣпѣскѣт „Süd-slavische Zeitung“ че ешїа дѣ лїмѣа ѣѣрманѣ дѣ Агрѣм, сѣр фї лѣат дѣ кѣтанѣе.

1087. 1852.

Дѣ штїїнѣїарѣ.

Дѣлѣ Пїтарїс Нїколѣв Германї, авѣнд тѣвѣдї дѣ прїѣтѣтеѣа са, дѣ жѣдѣѣлѣ Рѣжнїкѣлвї сѣрат, пѣлїзѣл Рѣжнїкѣлвї, карѣ тѣвдїї сѣ дѣвѣчїнѣск къ хотѣрѣле дїн Трансїлѣванїа дѣ скѣзѣлѣ Чїкѣлвї, къ пѣдѣрїї маїї шї маї тѣлѣте лѣмне де фѣгѣ, дѣрѣшѣте а гѣсї лѣкрѣторїї, ка съ фѣкѣ пѣдѣшѣ; пѣнтрѣ ачѣста фѣче кѣпѣскѣт, къ орї карѣ съ прїчѣне ла ачѣа лѣкрѣре арѣ вѣїе съ вїе а конпрїаде ачѣле лѣкѣрї, съ вїе дѣ Бѣкѣрѣштїї дѣсѣш, сѣл прїн сврїсѣре съ се адрѣсѣвѣзѣлвї кѣтрѣ сѣс пѣмїтѣл D. Nїк. Германї ла Бѣкѣрѣштїї; орї маї апрѣпѣ, кѣтрѣ Домнїї Фрѣдїї Ангѣловїч дѣ Брашѣов.

Дѣ штїїнѣїарѣ.

Тѣкѣма пе сосї Лѣксїконѣлвї Цѣрманѣо-Рѣмѣн шї алѣлѣ мїк де кѣвїнѣте тѣхнїче сѣлѣ неолодїсїмї ал Др. Теодѣор Стѣмѣатїї дѣ вѣро 160 шї маї вїне де ексѣмплѣре, карѣ се пѣг пѣрчѣпѣ прїн ДДнїї колѣкторїї де абѣнѣментѣ, шї кѣмѣпѣра дѣла лїбрѣрїа лѣї Вїлхѣлѣм Нѣмет дѣ Брашѣов шї дїн чѣа а Сївїїлѣї, къ зѣ прѣдїї кѣт се пѣте де мїк дѣпѣ есѣктїтѣтеѣа шї адѣжѣстѣдїзїнеѣа че о арѣ тѣлѣт прѣдѣїтѣлвї ачѣст опѣ.

Прѣдїїл лѣкс. Цѣрманѣо-Рѣмѣн е пѣмаї 4 ф. т. к. Чѣл де кѣвїнѣте тѣхнїче шї грѣѣ де дѣнѣлес: 40 кр. т. к.

Сѣ фѣче шї рѣфлѣксїнѣеѣ пѣнтрѣ чѣї че пѣ прѣчѣпѣлвї кѣвїнѣтеле пѣѣе, кѣмъ къ ажѣторїїлвї лѣксїконѣшѣлвї ачѣст се пѣте чїнеѣа ажѣтѣа ка съ дѣнѣлѣвѣгѣ орї че ва чїтї рѣмѣлѣшѣте, де шї оѣл стѣдїат дѣвѣдѣтѣрїї маї пѣлѣте.

ДДнїї абѣнѣдїї дїн Брашѣов шї рїѣр сѣ вїне воїаскѣ ашїї рїдїка ексѣмплѣрѣле дѣла Рѣдѣкѣдїїне.

Се афѣл де вѣлѣзѣре зѣл кѣл дѣкѣ пѣлѣвѣдат, де 5 ашїї, свѣрѣ дѣкїсѣл, дѣлѣл чѣа маї пѣдїн де 5 пѣмнї, де соїѣ кѣрат арѣдѣлеѣн, къ зѣ прѣдѣ дїскрѣт. Дѣнтрѣѣвѣреѣа се фѣче ла тѣїѣстрѣ стѣрѣгарїс Сѣвѣдїа дѣ Флѣорѣрїс (Блѣтѣнѣаѣ.) Кѣса къ Nr. 353.

Дѣ штїїнѣїарѣ.

Дѣ пїаѣа дѣачї, пе тѣргѣлвї кѣїлор, сѣлв Nr. 34 се афѣл о болѣ фѣрте дѣндѣмѣнѣтѣ атѣт пѣнтрѣ лїпскѣнїѣлвї кѣт шї пѣнтрѣ вѣкѣнїѣлвї, де дѣт пѣ кїрїѣ пе маї тѣлѣдїї ашїї, дѣчѣпѣнд дѣла Сѣп-Мїхѣїл 1853. Дѣ штїїнѣїарѣ маї дѣ апрѣпѣ се прїмѣшѣте дѣ ачѣаѣш вѣсѣ прїа D. Грїгорїс Ангѣловїчїс.